บทความวิจัย

การศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน“红、黄、蓝” ในสำนวนจีน

A Conceptual Metaphor Study of the Basic Color Terms “Red, Yellow, and Blue” in Chinese Idioms

ศารินันท์ มุกดาห์[1*] กัญญาณัฐ จิตต์เพชร[1] และบุญทิวา จันทรเจริญ[1]

Sarinan Mukda[1*], Kanyanut Jitphet[1], and Bunthiwa Jantarajaroen[1]

[1] สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา 90110

[1] Chinese major, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Songkhla, 90110, Thailand

* Corresponding author: E-mail address: sarinan8290@gmail.com

(Received: February 20, 2025; Revised: June 11, 2025; Accepted: July 24, 2025)

https://doi.org/10.55164/pactj.v38i4.278994

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红 [หง][2]、黄 [หวาง]、蓝 [หลาน]” ในสำนวนจีน ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลสำนวนจีนที่ปรากฏคำเรียกสี “红、黄、蓝” จาก《汉语成语分类》ปี 255 [1] และ《成语大词典》ฉบับ 最新修订版 ปี 2560 [2] พบจำนวน 122 สำนวน จากการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “红” 4 ประเภท ได้แก่ 1) [红 คือ สิ่งมีชีวิต] 2) [红 คือ วัตถุ] 3) [红 คือ อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์] 4) [红 คือ เครื่องแต่งกาย] อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “黄” 5 ประเภท ได้แก่ 1) [黄 คือ มนุษย์หรือสัตว์] 2) [黄 คือ วัตถุ] 3) [黄 คือ ความมั่งคั่ง] 4) [黄 คือ เวลา] 5) [黄 คือ เครื่องแต่งกาย] พบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “蓝” 2 ประเภท ได้แก่ 1) [蓝 คือ ความซอมซ่อ] 2) [蓝 คือ คนรุ่นเก่า] ผู้วิจัยพบว่าผู้ใช้ภาษามีการนำคำอื่น ๆ มาใช้ร่วมกับคำเรียกสีเพื่อขยายขอบเขตความหมาย และมีระบบปริชานในการทำความเข้าใจคำเรียกสีนั้น ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและปัจจัยอื่น ๆ ของผู้ใช้ภาษา อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์และระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาจีนผ่านอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีในสำนวนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีอื่น ๆ เพิ่มเติม รวมถึงวิเคราะห์ลักษณะการถ่ายโยงของอุปลักษณ์ เพื่อสะท้อนระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาให้ครบถ้วนและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คำเรียกสี อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ สำนวนจีน

Abstract

This study aims to examine the conceptual metaphors of the basic color terms “red, yellow, and blue” in Chinese idioms. A mixed-methods approach combining qualitative and quantitative research was employed, with data collected from《汉语成语分类》(2008) [1] and《成语大词典》(Latest Revised Edition) (2017) [2], identifying a total of 122 idioms. The study found that the conceptual metaphors of “红” (red) fall into four categories: 1) [红 represents a living being] 2) [红 represents an object] 3) [红 represents human emotions] 4) [红 represents a clothing] for “黄” (yellow), five metaphorical categories were identified: 1) [黄represents humans or animals] 2) [黄represents an object] 3) [黄represents a wealth] 4) [黄represents a time] 5) [黄 represents a clothing] for “蓝” (blue), two metaphorical categories emerged: 1) [蓝 represents a shabbiness] 2) [蓝 represents an old generation]. The research indicates that language users incorporate additional words with color terms to extend their meanings, shaped by historical, cultural, and contextual factors. The findings illustrate the conceptual frameworks and cognitive systems of Chinese speakers through color-related metaphors in idioms. The researcher recommends further exploration of conceptual metaphors for other color terms, along with a detailed analysis of metaphorical mappings, to more precisely and comprehensively reflect the cognitive systems of language users.

Keywords: Color Term, Conceptual Metaphor, Chinese Idiom

[2] งานวิจัยฉบับนี้ใช้การถอดเสียงภาษาจีนตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี

บทนำ

อรรถศาสตร์ปริชานเป็นการศึกษาความหมายตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ในความหมายของภาษาและระบบปริชานของมนุษย์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ [3] ภาษาจึงถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่เราสามารถทำความเข้าใจระบบปริชาน เพื่อเข้าใจแบบจำลองของจิตใจมนุษย์ได้ [4] ด้วยเหตุที่ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างมนุษย์ ภาษาจึงถือเป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรม โดยภาษานั้นอาจมีทั้งความหมายโดยตรงและความโดยนัย “สำนวน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาษา เป็นถ้อยคำหรือข้อความกะทัดรัดที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ ให้แง่คิดและมีความหมายลึกซึ้ง [5] จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนเอกลักษณ์ในภาษาของประเทศนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมและค่านิยม “สำนวน” จึงถือเป็นสัญลักษณ์ทางภาษาอย่างหนึ่งที่เราสามารถนำมาศึกษาระบบปริชานของมนุษย์ได้

“สี” เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้จากการมองเห็น เป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนอง ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบประสาทของมนุษย์ สามารถเปลี่ยนอารมณ์ ความรู้สึก นิสัยและพฤติกรรมของมนุษย์ได้ [6] โดยสีพื้นฐานตามทฤษฎีแม่สีมีทั้งหมด 3 สี ได้แก่ แดง (red) เหลือง (yellow) และฟ้าหรือน้ำเงิน (blue) สีเหล่านี้เป็นสีหลักที่สามารถผสมกันเกิดเป็นสีอื่น ๆ [7] ในภาษาจีนกลางมีสีพื้นฐานทั้ง 3 สีเหมือนกัน แต่ในภาษาที่ต่างกันนั้นคำเรียกสีก็จะต่างกันตามไปด้วย คำเรียกสีไม่เพียงแต่สะท้อนสิ่งที่มนุษย์มองเห็นผ่านประสาทสัมผัสทางตาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้และความเข้าใจของผู้คนต่อคำเรียกสีแต่ละสีอีกด้วย [8] ซึ่งคำเรียกสีพื้นฐานข้างต้นปรากฏในสำนวนจีน และอาจสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างมโนทัศน์ในภาษา ที่เป็นผลมาจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมหรือประสบการณ์ของผู้ใช้ภาษา

ในปัจจุบันพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่เกี่ยวกับสี [9] พบว่าสำนวนจีนและไทยที่เกี่ยวกับสีมีการสื่ออารมณ์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ งานวิจัยเรื่อง “汉英颜色词的隐喻内涵对比分析” [10] พบว่าปัจจัยภายนอก อาทิ ประเพณีโบราณและประสบการณ์ทางธรรมชาติส่งผลต่อระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อคำเรียกสีพื้นฐาน และงานวิจัยเรื่อง “木央苗语基本颜色词的隐喻认知研究——兼与汉语颜色词比较” [11] พบว่าคำเรียกสีในภาษาจีนมีการรับรู้ในเชิงเปรียบเทียบโดยถ่ายโยงแหล่งที่มาของสีไปยังขอบเขตความหมายปลายทางอื่น ๆ อาทิ ร่างกายมนุษย์ วัตถุ ศีลธรรม เป็นต้น งานวิจัยเรื่อง “民族文化视阈下汉俄含有颜色词的成语比较研究下” [12] ได้วิเคราะห์ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสำนวน เปรียบเทียบความหมายเชิงสัญลักษณ์และความหมายโดยนัยทางวัฒนธรรมในสำนวนที่มีคำเรียกสีในภาษาจีนและรัสเซีย และงานวิจัยเรื่อง “颜色词在汉语成语中的英译” [13] พบว่ามีการแปลคำศัพท์สีในสำนวนจีนทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยเป็นภาษาอังกฤษ โดยต้องทำความเข้าใจความหมายดั้งเดิมของคำเรียกสีต่าง ๆ ทว่ายังไม่พบการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีในสำนวนจีน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ในสำนวนจีน โดยศึกษาจากหนังสือ《汉语成语分类》ปี 2551 [13] และ《成语大词典》ฉบับ 最新修订版 ปี 2560 [2] เนื่องจากในหนังสือทั้งสองเล่มได้มีการอธิบายความหมายของแต่ละสำนวนอย่างชัดเจน อีกทั้งยังมีการกล่าวถึงแหล่งที่มาของสำนวน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างมโนทัศน์ในภาษาและเพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาต่อด้านระบบปริชานและมโนทัศน์ทางภาษาศาสตร์ในเชิงทฤษฎี นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและเติมเต็มองค์ความรู้ในด้านระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาจีนให้แก่ผู้ที่สนใจมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ในสำนวนจีน

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ในสำนวนจีนที่เป็นภาษาจีนกลาง ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) [3] โดยศึกษาสำนวนจีนที่ปรากฏคำเรียกสี “红、黄、蓝” จากหนังสือ 《汉语成语分类》ปี 2551 [1] และ 《成语大词典》 ฉบับ 最新修订版 ปี 2560 [2] ซึ่งทั้งสองแหล่งข้อมูลได้จัดประเภทและอธิบายความหมายของสำนวนไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุแหล่งที่มาของสำนวนในแต่ละรายการ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ในการวิเคราะห์ความหมายเชิงอุปลักษณ์และที่มาของการใช้คำเรียกสีในสำนวนจีน

วิธีการศึกษา

1. รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาทฤษฎีแม่สี [7] ทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน [4] และทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) [3]

2. รวบรวมสำนวนจีนที่ปรากฏคำเรียกสี “红、黄、蓝” จาก 《汉语成语分类》 ปี 2551 [13] และ 《成语大词典》 ฉบับ 最新修订版ปี 2560 [2]

3. วิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ในสำนวนจีน ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) [3]

4. นำสำนวนที่ผ่านการวิเคราะห์มาจัดแบ่งประเภทอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) [4]

5. นำข้อมูลจากการศึกษาทั้งหมดมาอภิปรายผลอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในรูปแบบข้อมูลเชิงคุณภาพควบคู่กับข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อแสดงความถี่ของอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์แต่ละประเภทด้วยการพรรณนาและยกตัวอย่างสำนวนที่พบ จากนั้นวิเคราะห์กระบวนการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษา ผ่านผังจำลองความคิดเชิงเปรียบเทียบของผู้ใช้ภาษาตามทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) [4]

6. สรุปผลการศึกษาและเสนอข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ในสำนวนจีน

จากการรวบรวมสำนวนจีนที่ปรากฏคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” พบว่าสำนวนที่มีคำเรียกสี “红” ปรากฏอยู่ใน《汉语成语分类》ปี 2551 [1] จำนวน 57 สำนวน และปรากฏอยู่ใน《成语大词典》ฉบับ 最新修订版ปี 2560 [2] จำนวน 35 สำนวน โดยในจำนวนข้างต้นมีสำนวนที่ซ้ำกันจำนวน 35 สำนวน ดังนั้นจำนวนสำนวนสุทธิที่ปรากฏคำเรียกสี “红” รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 57 สำนวน สำนวนที่มีคำเรียกสี “黄” ปรากฏอยู่ใน《汉语成语分类》ปี 2551 [1] จำนวน 57 สำนวน และปรากฏอยู่ใน《成语大词典》ฉบับ 最新修订版 ปี 2560 [2] จำนวน 38 สำนวน โดยในจำนวนข้างต้นมีสำนวนที่ซ้ำกันจำนวน 38 สำนวน ดังนั้นจำนวนสำนวนสุทธิที่ปรากฏคำเรียกสี “黄” รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 57 สำนวน และสำนวนที่มีคำเรียกสี “蓝” ปรากฏอยู่ใน《汉语成语分类》ปี 2551 [1] จำนวน 8 สำนวน และปรากฏอยู่ใน《成语大词典》

ฉบับ 最新修订版 ปี 2560 [2] จำนวน 2 สำนวน โดยในจำนวนข้างต้นมีสำนวนที่ซ้ำกันจำนวน 2 สำนวน ดังนั้นจำนวนสำนวนสุทธิที่ปรากฏคำเรียกสี “蓝” รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 8 สำนวน สรุปได้ว่าสำนวนจีนที่มีคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ที่ปรากฏใน《汉语成语分类》ปี 2551 [1] และ《成语大词典》ฉบับ最新修订版 ปี 2560 [2] มีจำนวนทั้งสิ้น 122 สำนวน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

Table 1 The table presents the results of the collection of Chinese idioms that include basic color terms

Items	Chinese idioms that include basic color terms	The idioms gathered from the collection
1	Chinese idioms featuring the color term “红” (red)	唇红齿白、齿白唇红、红白喜事、穿红着绿、红飞翠舞、穿红戴绿、披红挂彩、红男绿女、大红大紫、满面红光、红日三竿、红装素裹、翠消红减、倚翠偎红、偎红倚翠、红颜薄命、红袖添香、红粉青楼、愁红惨绿、惨绿愁红、万紫千红、姹紫嫣红、百紫千红、千红万紫、花红柳绿、红杏出墙、桃红柳绿、柳绿桃红、柳绿花红、绿肥红瘦、红瘦绿肥、红衰绿减、惨绿愁红、纷红骇绿、红愁绿惨、绿暗红稀、绿惨红愁、万红千紫、面红耳亦、面红耳赤、面红耳热、面红过耳、脸红耳赤、白发红颜、红豆相思、见钱眼红、看破红尘、紫陌红尘、灯红酒绿、酒绿灯红、青红皂白、粟红贯朽、红粉青蛾、红叶题诗、花无百日红、不分青红皂白、不问青红皂白
2	Chinese idioms featuring the color term “黄” (yellow)	人老珠黄、面黄肌瘦、槁项黄馘、东门黄犬、飞苍走黄、黄花晚节、明日黄花、黄粱一梦、黄粱美梦、一枕黄粱、黄雀衔环、黄杨厄闰、飞黄腾达、黄袍加身、黄袍加体、初写黄庭、绿衣黄里、绿衣黄裳、数黑论黄、论黄数黑、数黄道白、说黄道黑、论黄数白、怀黄佩紫、信口雌黄、口中雌黄、妄下雌黄、隔年黄历、黄道吉日、杳如黄鹤、青黄不接、玄黄翻覆、苍黄翻覆、苍黄翻复、染苍染黄、回黄转绿、抽黄对白、黄钟大吕、黄发鲐背、一抔黄土、白叟黄童、黄口孺子、黄口小儿、黄童白叟、半青半黄、碧落黄泉、黄金时代、黄卷青灯、青灯黄卷、人约黄昏、痛饮黄龙、直捣黄龙、魏紫姚黄、五黄六月、不到黄河心不死、螳螂捕蝉，黄雀在后、黄钟毁弃，瓦釜雷鸣
3	Chinese idioms featuring the color term “蓝” (blue)	衣衫蓝缕、衣冠蓝缕、筚路蓝缕、荜路蓝缕、荜露蓝蒌、蓝田生玉、蓝田出玉、青出于蓝

เมื่อวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ในสำนวนจีน พบรายละเอียดดังหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “红” พบทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ 1) [红 คือ สิ่งมีชีวิต] 2) [红 คือ วัตถุ] 3) [红 คือ อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์] และ 4) [红 คือ เครื่องแต่งกาย] โดยเรียงลำดับตามความถี่ในการใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่ปรากฏในสำนวนจีนจากมากไปหาน้อย ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1.1.1 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ สิ่งมีชีวิต]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ สิ่งมีชีวิต] ทั้งหมด 23 สำนวน คิดเป็น 40.43% จากการวิเคราะห์พบคำเรียกสี “红” ปรากฏร่วมกับคำที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งทางธรรมชาติ ซึ่งธรรมชาติถือเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง โดยในบริบทนี้ใช้เปรียบเทียบกับการเหี่ยวเฉาของสรรพสิ่งทางธรรมชาติ ตัวอย่างสำนวน “愁红惨绿 [โฉวหงฉ่านลวี่]” ในบริบทนี้ปรากฏคำว่า“愁 [โฉว]” ซึ่งหมายถึงการเหี่ยวเฉา เมื่อปรากฏร่วมกับคำเรียกสี “红” จึงทำให้ขอบเขตความหมายเดิมของคำว่า “红” ที่หมายถึงคำเรียกสี กลายเป็นสรรพสิ่งทางธรรมชาติที่สามารถเหี่ยวเฉาได้ รูปคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏเป็นการทำความเข้าใจสภาพหรือรูปลักษณ์ของสีแดงผ่านมโนทัศน์สิ่งมีชีวิตให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น คำเรียกสี “红” จึงเปรียบเป็นสิ่งมีชีวิต การเหี่ยวเฉาของสีแดงจึงหมายถึงการเหี่ยวเฉาของพืช นอกจากนี้พบคำเรียกสี “红” ปรากฏร่วมกับคำที่สื่อถึงสรรพสิ่งทางธรรมชาติ อาทิ ดอกไม้โดยในบริบทนี้ใช้เปรียบกับการผลิดอกหรือการเบ่งบานของดอกไม้ ตัวอย่างสำนวน “柳绿花红 [หลิ่วลวี่ฮวาหง]” ในบริบทนี้พบว่าคำว่า “花 [ฮวา]” ซึ่งหมายถึงดอกไม้ เมื่อปรากฏร่วมกับคำเรียกสี “红” จึงทำให้ขอบเขตความหมายเดิมของคำว่า “红” ที่หมายถึงคำเรียกสี กลายเป็นการผลิดอกหรือการเบ่งบานของสรรพสิ่งทางธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ใช้ภาษาจีนมีการถ่ายโยงระบบปริชาน โดยนำสภาพหรือรูปลักษณ์ของสรรพสิ่งทางธรรมชาติมาทำความเข้าใจคำเรียกสี “红” รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

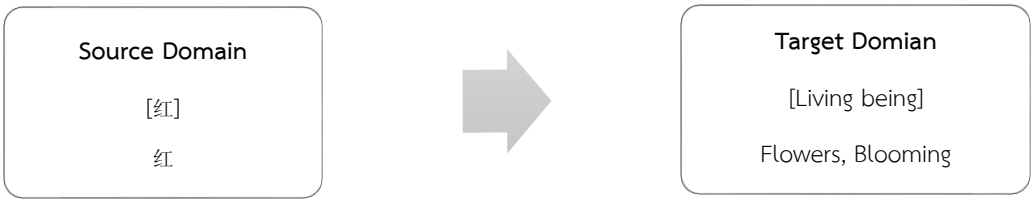

Figure 1 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [红 represents a living being]

1.1.2 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ วัตถุ]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ วัตถุ] ทั้งหมด 21 สำนวน คิดเป็น 36.17% จากการวิเคราะห์พบคำเรียกสี “红” ปรากฏร่วมกับคำที่แสดงถึงปริมาณวัดตวงของวัตถุ ตัวอย่างสำนวน “万紫千红 [วั่นจื่อเชียนหง]” ในบริบทนี้พบคำว่า “千 [เชียน]”ซึ่งเป็นคำบอกจำนวน เมื่อปรากฏร่วมกับคำเรียกสี “红” จึงทำให้ขอบเขตความหมายเดิมของคำว่า “红” ที่หมายถึงคำเรียกสี กลายเป็นวัตถุที่มีจำนวนนับพัน กล่าวคือคำเรียกสี “红” เปรียบเป็นวัตถุ วัตถุที่มีจำนวนนับพันจึงใช้บรรยายถึงความงดงาม หลากหลายของสรรพสิ่งต่าง ๆ อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ วัตถุ] จึงเป็นมโนทัศน์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงคำที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุ อาทิ คำบอกขนาดหรือปริมาณ เพื่อทำความเข้าใจคำเรียกสี “红” สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ใช้ภาษาจีนที่มองคำเรียกสี “红” ว่าเป็นวัตถุที่มีขนาดหรือปริมาณ รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายใน

ระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

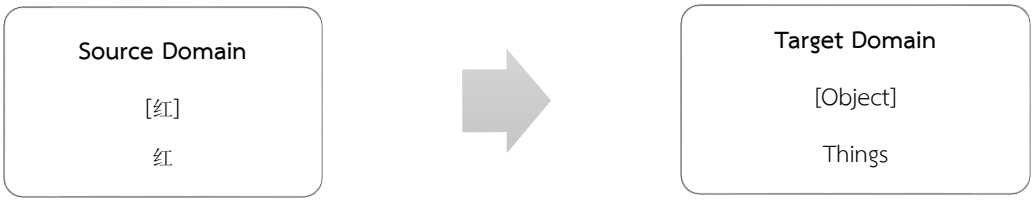

Figure 2 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [红 represents an object]

1.1.3 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์] ทั้งหมด 8 สำนวน คิดเป็น 14.90% จากการวิเคราะห์พบว่าคำเรียกสี “红” ปรากฏร่วมกับคำที่กล่าวถึงอวัยวะบนร่างกายมนุษย์ซึ่งสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ ตัวอย่างสำนวน “面红耳赤 [เมี่ยนหงเอ่อร์อี้]” ในบริบทนี้พบคำว่า “面 [เมี่ยน]” ซึ่งหมายถึงใบหน้า เมื่อปรากฏร่วมกับคำเรียกสี “红” จึงทำให้ขอบเขตความหมายเดิมของคำว่า “红” ที่หมายถึงคำเรียกสี กลายเป็นสิ่งที่แสดงออกผ่านใบหน้า กล่าวคือคำเรียกสี “红” เปรียบเป็นสิ่งที่แสดงออกผ่านอวัยวะบนร่างกายมนุษย์ สีแดงที่แสดงออกผ่านใบหน้าจึงใช้เปรียบถึงอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงออกผ่านทางสีหน้าของมนุษย์ อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์] จึงเป็นมโนทัศน์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงคำที่กล่าวถึงอวัยวะบนร่างกายมนุษย์ อาทิ ใบหน้า ดวงตา เพื่อทำความเข้าใจคำเรียกสี “红” สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ใช้ภาษาจีนที่มองคำเรียกสี “红” เป็นอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ซึ่งสามารถแสดงออกผ่านอวัยวะบนร่างกายได้ รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

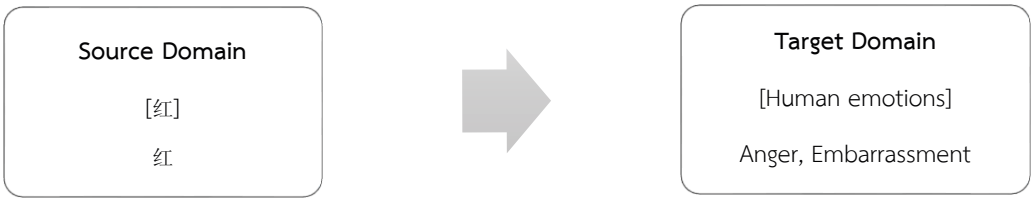

Figure 3 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [红 represents human emotions]

1.1.4 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ เครื่องแต่งกาย]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ เครื่องแต่งกาย] ทั้งหมด 5 สำนวน คิดเป็น 8.50% จากการวิเคราะห์พบว่าคำเรียกสี “红” ปรากฏร่วมกับคำที่กริยาที่ใช้กับเสื้อผ้า ตัวอย่างสำนวน “穿红着绿 [ชวนหงจั่วลวี่]” ในบริบทนี้พบคำว่า “穿 [ชวน]”ซึ่งหมายถึงการสวมใส่ เมื่อปรากฏร่วมกับคำเรียกสี “红” จึงทำให้ขอบเขตความหมายเดิมของคำว่า “红” ที่หมายถึงคำเรียกสีกลายเป็นสิ่งที่สวมใส่ได้ กล่าวคือคำเรียกสี “红” เปรียบเป็นสิ่งที่สวมใส่ได้ สิ่งที่มนุษย์ใช้สวมใส่บนร่างกายจึงใช้เปรียบถึง เครื่องแต่งกาย อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [红 คือ เครื่องแต่งกาย] จึงเป็นมโนทัศน์ที่เกิดจากการถ่ายโยงการสวมใส่เครื่องแต่งกายเพื่อความเข้าใจคำเรียกสี “红” สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ใช้ภาษาจีนที่มองคำเรียกสี “红” ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถนำมาสวมใส่บนร่างกายได้ โดยใช้ควบคู่กับถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สื่อถึงกริยาที่ใช้กับเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายเพื่อให้

เข้าใจได้ง่ายขึ้น รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

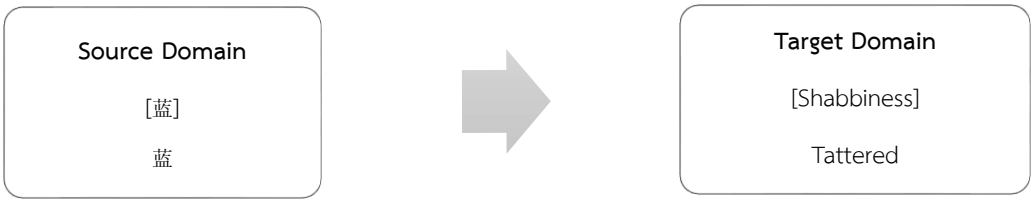

Figure 4 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [红 represents a clothing]

1.2 ผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “黄” พบทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ 1) [黄 คือ มนุษย์หรือสัตว์] 2) [黄 คือ วัตถุ] 3) [黄 คือ ความมั่งคั่ง] 4) [黄 คือ เวลา] และ 5) [黄 คือ เครื่องแต่งกาย] โดยเรียงลำดับตามความถี่ ในการใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่ปรากฏในสำนวนจีนจากมากไปหาน้อย ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1.2.1 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ มนุษย์หรือสัตว์]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ มนุษย์หรือสัตว์] ทั้งหมด 24 สำนวน คิดเป็น 42.11% จากการวิเคราะห์พบคำเรียกสี “黄” ปรากฏร่วมกับคำที่เกี่ยวกับมนุษย์หรือสัตว์ อาทิ อวัยวะบนร่างกาย อากัปกิริยาของมนุษย์และสัตว์ สภาพหรือรูปลักษณ์ของมนุษย์ ตัวอย่างอาทิ ความซีดเซียวที่ปรากฏบนร่างกายมนุษย์ โดยในบริบทนี้ใช้เปรียบเทียบอาการป่วยของมนุษย์ ตัวอย่างสำนวน “面黄肌瘦 [เมี่ยนหฺวางจีโช่ว]” หมายถึงบุคคลที่ขาดสารอาหารหรือป่วย กล่าวคือ เมื่อคำบอกรูปลักษณ์ของมนุษย์ “面” หมายถึงใบหน้า ปรากฏร่วมกับคำเรียกสี “黄” จึงทำให้ขอบเขตความหมายเดิมของคำว่า “黄” ที่หมายถึง คำเรียกสีกลายเป็นอาการที่แสดงออกผ่านใบหน้ามนุษย์ คำเรียกสี “黄” จึงเปรียบกับความซีดเซียวบนใบหน้า เป็นที่มาของอาการป่วย สะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้ใช้ภาษาจีนที่มองคำเรียกสี “黄” เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์หรือสัตว์ อาทิ อาการซีดเซียวบนใบหน้ามนุษย์ โดยมักปรากฏร่วมกับคำที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์หรือสัตว์ เพื่อทำความเข้าใจคำเรียกสี “黄” รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

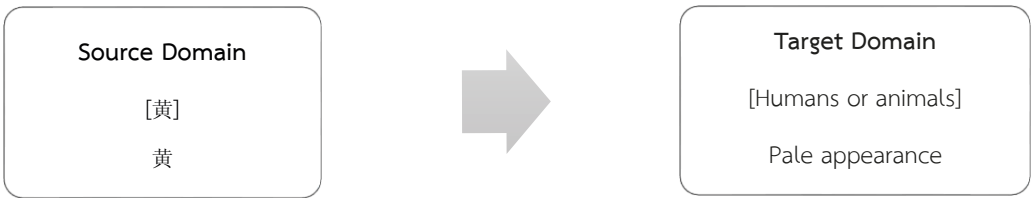

Figure 5 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [黄 represents humans or animals]

1.2.2 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ วัตถุ]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ วัตถุ] ทั้งหมด 14 สำนวน คิดเป็น 24.56% จากการวิเคราะห์พบคำเรียกสี “黄” ปรากฏร่วมกับคำบอกปริมาณวัดตวง คำบอกสภาพหรือรูปลักษณ์ของวัตถุ คำที่กล่าวถึงวัตถุ ทั้งนี้ในวิจัยฉบับนี้มโนทัศน์ [黄 คือ วัตถุ] นอกจากสื่อถึงวัตถุแล้ว ยังสื่อรวมถึงสภาพหรือรูปลักษณ์ของวัตถุอีกด้วย โดยในบริบทนี้สื่อถึงการเสื่อมสภาพของไข่มุก ตัวอย่างสำนวน “人老珠黄 [เหริน

เหล่าจูหฺวาง]” พบคำว่า “珠 [จู]” หมายถึงวัตถุของมีค่าอย่างไข่มุก ปรากฏร่วมกับคำเรียกสี “黄” ที่บอกสภาพของสิ่งมีค่าอย่างไข่มุก คำเรียกสี “黄” จึงสื่อถึงการเสื่อมสภาพ เกิดการถ่ายโยงขอบเขตความหมายต้นทางของคำเรียกสี “黄” ไปยังขอบเขตความหมายปลายทางคือการเสื่อมสภาพของวัตถุ สำนวน “人老珠黄” จึงหมายถึงไข่มุกที่สูญเสียความแวววาวเสื่อมสภาพเปรียบดังคนชราที่ไร้คุณค่า สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาจีนที่มีการนำการเปลี่ยนแปลงหรือสภาพของวัตถุมาทำความเข้าใจสภาพของมนุษย์ รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

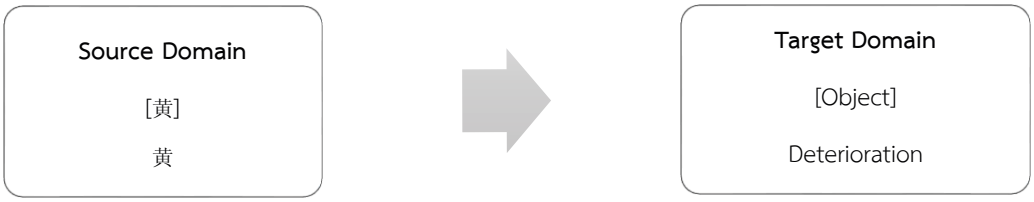

Figure 6 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [黄 represents an object]

1.2.3 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄คือ ความมั่งคั่ง]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ ความมั่งคั่ง] ทั้งหมด 7 สำนวน คิดเป็น 12.28% จากการวิเคราะห์พบคำเรียกสี “黄” ปรากฏร่วมกับสิ่งที่บ่งบอกถึงความมั่งคั่ง ตัวอย่างสำนวน “论黄数白 [ลุ่นหฺวางชู่ไป๋]” โดยคำเรียกสี “黄” ในที่นี้สื่อถึงทอง ปรากฏร่วมกับคำว่า “论 [ลุ่น]” ที่หมายถึงการวิเคราะห์หรืออธิบายถึงบางสิ่งบางอย่างปรากฏร่วมกับคำว่า “数 [ชู่]” หมายถึงการนับ และปรากฏร่วมกับคำว่า “白 [ไป๋]” ซึ่งเปรียบกับเงิน เกิดการถ่ายโยงขอบเขตความหมายต้นทางของคำเรียกสี “黄” ไปยังขอบเขตความหมายปลายทางคือทอง จึงเป็นที่มาของทองที่สื่อถึงความมั่งคั่งร่ำรวย สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาจีนได้นำคำเรียกสี “黄” มาถ่ายโยงระบบปริชานกับทอง ซึ่งเป็นสิ่งที่สื่อถึงความมั่งคั่ง รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

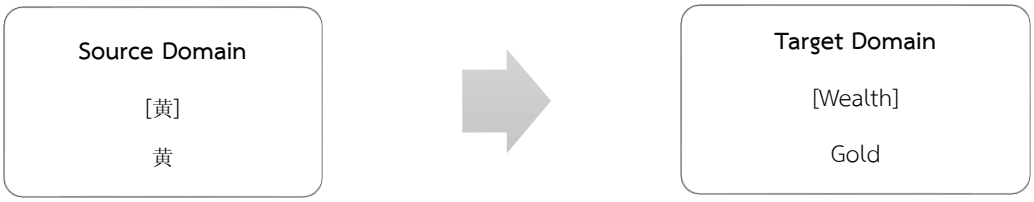

Figure 7 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [黄 represents a wealth]

1.2.4 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ เวลา]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ เวลา] ทั้งหมด 7 สำนวน คิดเป็น 12.28% จากการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ เวลา] สื่อรวมถึงการหมุนเปลี่ยนของกาลเวลาและช่วงเวลา ตัวอย่างสำนวน “回黄转绿 [หุยหฺวางจ่วนลฺวี่]” หมายถึงการเกิดขึ้นซ้ำของเหตุการณ์ทางโลก โดยคำเรียกสี “黄” สื่อถึงสถานที่หนึ่งหรือจุดเวลาหนึ่ง ปรากฏร่วมกับคำว่า “回 [หุย]”หมายถึงการกลับมายังจุดเดิม เกิดการถ่ายโยงขอบเขตความหมายต้นทางของคำเรียกสี “黄” ไปยังขอบเขตความหมายใหม่คือสถานที่หนึ่งหรือจุดเวลา

หนึ่ง จึงเป็นที่มาของการกลับไปยังสถานที่เดิมหรือจุดเวลาเดิม เปรียบกับการเกิดขึ้นอีกครั้งของเหตุการณ์นั้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาจีนได้นำคำเรียกสี“黄”มาถ่ายโยงระบบปริชานกับสิ่งที่สื่อถึงการหมุนเปลี่ยนของกาลเวลาและช่วงเวลา รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

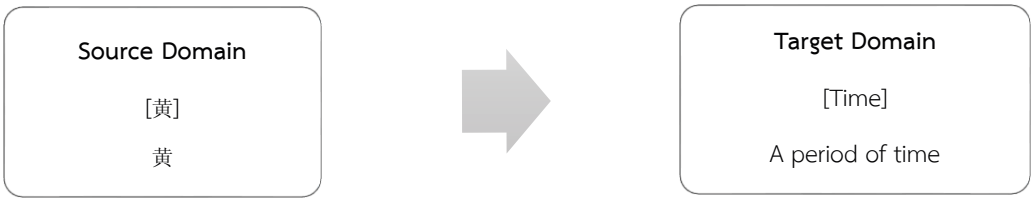

Figure 8 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [黄 represents a time]

1.2.5 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ เครื่องแต่งกาย]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [黄 คือ เครื่องแต่งกาย] ทั้งหมด 5 สำนวน คิดเป็น 8.77% จากการวิเคราะห์ พบคำเรียกสี “黄” ปรากฏร่วมกับคำที่เกี่ยวกับชนิดของเสื้อผ้า ตัวอย่างสำนวน “黄袍加身 [หฺวางผาวเจียเชิน]” โดยคำเรียกสี “黄” ปรากฏร่วมกับคำว่า “袍 [ผาว]” หมายถึงเสื้อคลุม “黄袍 [หฺวางผาว]” จึงหมายถึงเสื้อคลุมสีเหลือง ซึ่งเป็นชุดของจักรพรรดิในสมัยโบราณ สำนวน “黄袍加身” จึงสื่อถึงการนำชุดของจักรพรรดิมาสวมใส่บนร่างกาย เกิดเป็นที่มาของการทำรัฐประหารหรือการยึดอำนาจการปกครองจากจักรพรรดิมาเป็นของตน โดยถ่ายโยงขอบเขตความหมายต้นทางคือคำเรียกสี “黄” ไปยังขอบเขตความหมายปลายทางคือเครื่องแต่งกาย สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาจีนที่มีการถ่ายโยงระบบปริชานของการยึดอำนาจหรือการรัฐประหารเป็นการนำสัญลักษณ์ของจักรพรรดิมาสวมใส่บนร่างกาย อีกทั้งคำเรียกสี “黄” ที่ปรากฏร่วมกับคำบอกชนิดเครื่องแต่งกายมักสื่อถึงสัญลักษณ์บางอย่างที่แฝงอยู่บนเสื้อผ้าของมนุษย์ รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

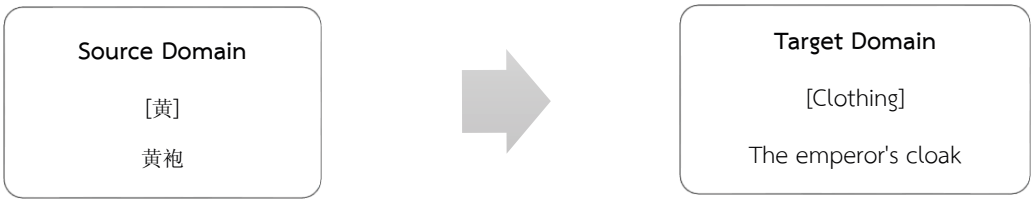

Figure 9 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [黄 represents a clothing]

1.3 ผลการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “蓝” พบทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ 1) [蓝 คือ ความซอมซ่อ] และ 2) [蓝 คือ คนรุ่นเก่า] โดยเรียงลำดับตามความถี่ในการใช้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่ปรากฏในสำนวนจีนจากมากไปหาน้อย ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1.3.1 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [蓝 คือ ความซอมซ่อ]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [蓝 คือ ความซอมซ่อ] ทั้งหมด 5 สำนวน คิดเป็น 62.5% จากการวิเคราะห์พบว่าคำเรียกสี “蓝” ปรากฏร่วมกับคำที่เกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย อาทิ เสื้อผ้า ด้าย ตัวอย่างสำนวน “衣衫蓝缕 [อีชานหลานลฺหวี่]” หมายถึงเสื้อผ้าที่ขาดรุ่งริ่ง โดยคำเรียกสี “蓝” เปรียบได้กับความ

ซอมซ่อ ปรากฏร่วมกับคำว่า “缕 [ลฺหวี่]” ที่หมายถึงด้าย สำนวน “衣衫蓝缕” เป็นการนำด้ายไปใช้เย็บเสื้อผ้า จึงเป็นความซอมซ่อของเสื้อผ้าที่ขาดรุ่งริ่ง ซึ่งเกิดจากการถ่ายโยงขอบเขตความหมายต้นทางอย่างคำเรียกสี “蓝” ไปยังขอบเขตความหมายใหม่คือความซอมซ่อ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาจีนได้นำคำเรียกสี “蓝” มาถ่ายโยงระบบปริชานกับความซอมซ่อ รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาต่อไปนี้

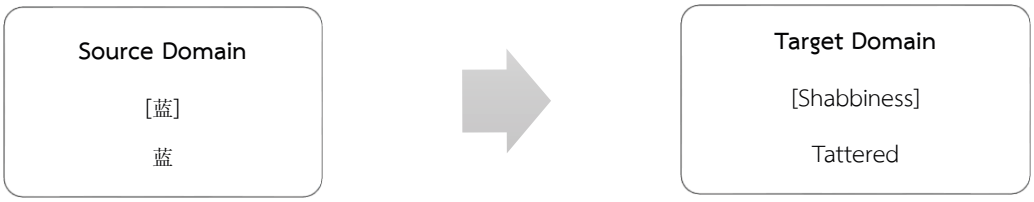

Figure 10 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [蓝 represents a shabbiness]

1.3.2 อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [蓝 คือ คนรุ่นเก่า]

ผลการศึกษาพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [蓝 คือ คนรุ่นเก่า] ทั้งหมด 3 สำนวน คิดเป็น 37.5% จากการวิเคราะห์พบคำเรียกสี “蓝” ปรากฏร่วมกับคำที่เกี่ยวกับการผลิตหรือการเกิด ตัวอย่างสำนวน “青出于蓝 [ชิงชูยฺหวีหลาน]” หมายถึงนักเรียนที่เก่งกว่าอาจารย์หรือคนรุ่นใหม่ที่เก่งกว่าคนรุ่นก่อน โดยคำว่า “青 [ชิง]” เปรียบได้กับคนรุ่นใหม่หรือนักเรียน ปรากฏร่วมกับคำ “出于 [ชูยฺหวี]” ที่หมายถึงการเกิดออกมาจากหรือผลิตออกมาจาก และคำเรียกสี “蓝” เปรียบได้กับคนรุ่นเก่าหรืออาจารย์ เกิดการถ่ายโยงขอบเขตความหมายต้นทางอย่างคำเรียกสี “蓝” ไปยังขอบเขตความหมายใหม่คือคนรุ่นเก่า จึงเป็นที่มาของคนรุ่นใหม่เก่งกว่าคนรุ่นเก่าหรือนักเรียนที่เก่งกว่าอาจารย์สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาจีนได้นำคำเรียกสี “蓝” มาถ่ายโยงระบบปริชานเข้ากับคนรุ่นเก่า โดยมีมโนทัศน์มาจากพืชสีเขียวที่สกัดแล้วได้สีที่เข้มกว่าจึงเปรียบได้กับคนรุ่นใหม่ที่เก่งกว่าคนรุ่นก่อน รายละเอียดดังผังแสดงการถ่ายโยงความหมายในระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาดังต่อไปนี้

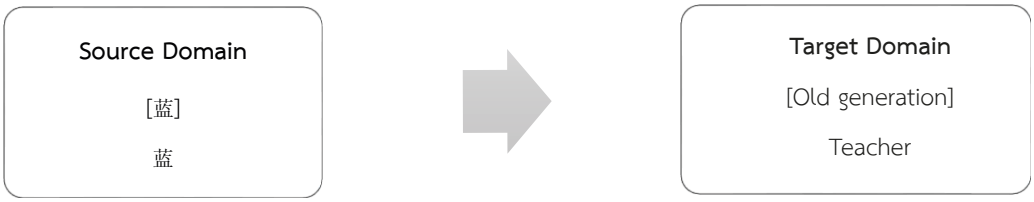

Figure 11 A diagram illustrating the conceptual metaphor where [蓝 represents an old generation]

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีพื้นฐาน “红、黄、蓝” ในสำนวนจีน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ ในสำนวนจีนพบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “红” 4 ประเภท ได้แก่ 1) [红 คือ สิ่งมีชีวิต] 2) [红 คือ วัตถุ] 3) [红 คือ อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์] และ 4) [红 คือ เครื่องแต่งกาย] พบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสี “黄” 5 ประเภท ได้แก่ 1) [黄 คือ มนุษย์หรือสัตว์] 2) [黄 คือ วัตถุ] 3) [黄 คือ ความมั่งคั่ง] 4) [黄 คือ เวลา] และ 5) [黄 คือ เครื่องแต่งกาย] พบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียก

สี “蓝” 2 ประเภท ได้แก่ 1) [蓝 คือ ความซอมซ่อ] และ 2) [蓝 คือ คนรุ่นเก่า] จากผลการศึกษาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าในการใช้ภาษาของผู้ใช้ภาษาจีนนั้น ปรากฏอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์หลากหลายวงความหมายด้วยกัน ซึ่งเป็นผลมาจากประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อมโนทัศน์และระบบปริชานของผู้ใช้ภาษา ซึ่งทำให้ผู้ใช้ภาษาเกิดการทำความเข้าใจคำเรียกสีซึ่งเป็นขอบเขตความหมายต้นทาง ไปยังขอบเขตความหมายปลายทางอื่น ๆ

ผลการศึกษาพบประเด็นน่าสนใจหลายประเด็นดังต่อไปนี้ ประเด็นแรก คำเรียกสีในสำนวนจีนมีการใช้ในเชิงเปรียบเทียบ โดยมีการนำคำที่บ่งชี้ถึงคุณสมบัติของมโนทัศน์หนึ่งไปใช้ร่วมกับอีกมโนทัศน์หนึ่ง เพื่อแสดงลักษณะบางประการร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเลคอฟฟ์และจอห์นสัน [3] ที่ว่าอุปลักษณ์คือการเปรียบเทียบโดยธรรมชาติ อีกทั้งยังไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษาเพียงเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการทำความเข้าใจสิ่งที่คุ้นเคยและมีประสบการณ์มาก่อนด้วยการถ่ายโยงขอบเขตความหมายต้นทางเข้ากับขอบเขตความหมายปลายทาง โดยสะท้อนมโนทัศน์หรือระบบความคิดของผู้ใช้ภาษาออกมาผ่านทางภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ประเด็นที่สอง สำนวนที่ปรากฏคำเรียกสี “蓝” ในสำนวนจีนมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับคำเรียกสี “红” และคำเรียกสี “黄” จึงทำให้อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในสำนวนจีนที่ปรากฏคำเรียกสี “红” และคำเรียกสี “黄” มีความหลากหลายมากกว่าสำนวนจีนที่ปรากฏคำเรียกสี “蓝” สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาจีนไม่นิยมหรือไม่ค่อยมีความคุ้นชินในการใช้คำเรียกสี “蓝” เชิงเปรียบเทียบมากเท่าคำเรียกสี “红” และคำเรียกสี “黄” เนื่องด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรม สังคม และความหมายเชิงสัญลักษณ์ของผู้ใช้ภาษาจีน โดยคำเรียกสี “蓝” ไม่มีบทบาทเชิงวัฒนธรรมที่เข้มข้นเท่ากับคำเรียกสี “红” ที่มักถูกใช้มากในสำนวนเพื่อสื่อถึงความดีงามหรือโชคดี หรือคำเรียกสี “黄” ที่มีบทบาทในเชิงประวัติศาสตร์จีน สื่อถึงจักรพรรดิ เป็นสีแห่งอำนาจที่นิยมใช้ในราชสำนักและสื่อถึงความสูงส่ง ประเด็นที่สาม พบว่าอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีในสำนวนจีนมีการกล่าวถึงสิ่งมีชีวิตมากที่สุด โดยนำเอาสภาพ รูปลักษณ์ คุณสมบัติหรืออากัปกิริยาของสิ่งมีชีวิตมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับคำเรียกสี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย “《扩展的概念隐喻理论》评介” [5] ที่ว่าอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ประเภท Structural metaphor เป็นการเปรียบเทียบเชิงโครงสร้างระหว่างแบบเปรียบและสิ่งที่ถูกเปรียบ โดยมีองค์ประกอบในมโนทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ใช้ภาษาจีนได้นำเอาอุปลักษณ์ของโครงสร้างหรือองค์ประกอบของแนวคิดหนึ่ง มาใช้ในการจัดระเบียบหรือเข้าใจแนวคิดอีกแนวคิดหนึ่ง โดยมีการนำโครงสร้างของแนวคิดเกี่ยวกับคำเรียกสี ไปช่วยอธิบายหรือทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต โดยดึงเอาความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องบางอย่างมาทำความเข้าใจอาทิ สภาพหรือรูปลักษณ์ของสิ่งมีชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับคำเรียกสี ประเด็นที่สี่ ในสำนวนจีนมักปรากฏการใช้คำเรียกสีสองสีคู่กัน โดยในสำนวนจีนนั้นพบการใช้คำเรียกสี “红” คู่กับคำรียกสี “绿” และคำเรียกสี “绿” คู่กับคำเรียกสี “黄” เป็นต้น ซึ่งมักใช้ในเชิงเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่งที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติบางประการที่ตรงกันข้ามหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกันเพื่อขยายขอบเขตของความหมาย จึงจะเห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาจีนนั้นมีความคุ้นชินในการใช้ภาษารูปแบบต่าง ๆ โดยมีผลมาจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ รวมถึงประสบการณ์ในการใช้ชีวิตของผู้ใช้ภาษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจถ่ายทอดออกมาผ่านทางภาษาโดยที่ผู้ใช้ภาษาอาจไม่รู้ตัวนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาในขอบเขตงานวิจัยลักษณะนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการแปลสำนวนทุกสำนวน จัดทำตารางแบ่งประเภทและยกตัวอย่างสำนวนในแต่ละมโนทัศน์เพิ่มเติมพร้อมทั้งอธิบายลักษณะการถ่ายโยงของอุปลักษณ์ เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ต่อคำเรียกสีอื่น ๆ อาทิ คำเรียกสี “黑” คำเรียกสี “白” คำเรียกสี “绿” เป็นต้น อีกทั้งยังควรมีการศึกษาลักษณะการถ่ายโยงของอุปลักษณ์ อาทิ การถ่ายโยงความหมายเชิงเดี่ยว (Ontological correspondences) และการถ่ายโยงความหมายแบบเชิงซ้อน (Epistemic correspondences) เพื่อสะท้อนระบบปริชานของผู้ใช้ภาษาให้ครบถ้วนและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

[1] Cai, X., Sun, D. & Ai, J. (2008). *A Classified Dictionary of Chinese Idioms*. China: Hubei Dictionary Publishing House.

[2] Chengyu Da Cidian Editorial Committee. (2017). *Chengyu Da Cidian (Latest Revised Edition, Colorful Version)*. Beijing: Commercial press.

[3] Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphor we live by*. https://www.umsl.edu/~alexanderjm/Metaphors WeLiveBy.pdf

[4] Aroonmanakun, W. (2020*). Linguistics: Its Origins and Development*. https://shorturl.asia/mrpBz

[5] Royal Dictionary. (2012). *Thai idioms, Royal Institute edition*. (2nd ed.). Bangkok: Thana Place CO., LTD.

[6] Faculty of Psychology Chulalongkorn University. (2018). *Psychological aspects of color.* https://www.psy. chula.ac.th/th/featurearticles/Psychological-aspects-of-color

[7] Le Blon, JC. (1720). *Coloritto, or, The harmony of colouring in painting*. https://library.si.edu/digital-library/book/colorittoharmon00lebl

[8] Paul, K. (1975). *Synchronic variable and diachronic change in basic color terms.* https://www.research

gate.net/publication/231791773_Synchronic_Variability_and_Diachronic_Change_in_Basic_Color_Terms

[9] Li, M., Sattayopat, S. & Kitchalarat, K. (2020). *A CONTRASTIVE STUDY OF CHINESE AND THAI COLOR IDIOMS*. [Master’s Thesis, Chiang Mai Rajabhat University]. Source. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan/article/view/204277/164576

[10] Yang, J. (2021). *Hanyu Yanse Ci De Yinyu Neihan Duibi Fenxi*. https://mqikan.cqvip.com/Article/Article Detail?id=7104302228&from=Article_index

[11] Wang, Y. (2024). *A Metaphorical and Cognitive Study on the Basic Color Words in Muyang Miao Dialect: Compare with Chinese Color Words*. https://www.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbcode=CJFD&dbname=CJFDLAST2024&filename=WZGZ202401008&uniplatform=OVERSEA&v=V5HdM

[12] Ma, X. (2024). *A comparative study of Chinese and Russian idioms containing color words from the perspective of national culture*. https://www.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbcode=CMFD&dbname=CMFD202501&filename=1024430918.nh&uniplatform=OVERSEA&v=zKs1HitBuLZ_YVlc0269_eUjL2S4I-gAGkllNU7-LgCycXG8vEEAefoCW8j_rc

[13] Wang, L. (2014). *English Translation of Color Words in Chinese Idioms*. https://www.cnki.net/KCMS/ detail/detail.aspx?dbcode=CJFD&dbname=CJFDLASN2019&filename=WJZZ201417012&uniplatform=OVERSEA&v=wC2sVt90Zej_9WqqD_v84ZUlitwk6eWcwbJWH0a7s3KDx9Kz06N_Ba_uA6v99Xu

[14] Tan, H. (2023). *A Review of Extended Conceptual Metaphor Theory.* https://www.cnki.net/KCMS/detail/
detail.aspx?dbcode=CCJD&dbname=CCJDLAST2&filename=YUYA202301014&uniplatform=OVERSEA&v=LPzNflGAAyjnn4XaSAngTdR41b-r7SFPUGRdTb5G5XVzQ8UCcBwoUyHRtNNX5_Y1